

NyTtA-projektet

Stockholms
stad

- Hur kan lärare i naturvetenskap för yngre åldrar ges möjligheter att bättre stödja elever från icke-akademiska bakgrunder med svenska som andraspråk?
- Hur kan forskningsresultat omformas så de kan tas om hand av lärare för kollegial spridning i ett nätverk?
- Skolforskningsinstitutet 2022-2024

Per-Olof Wickman (projektledare), Pia Larsson (NTA-samordnare), Magnus Nilson och Anna Jeppsson (lärare), Cecilia Caiman (forskare) och Per Anderhag (forskare)

Fokus på kommunikation

- Bara om du kontinuerligt får höra vad eleverna kan, kan du lära dem mera.
- Bara om eleverna får öva sig att tala med naturvetenskapliga begrepp, kan de lära sig att använda dem.
- Samtalet är särskilt viktigt för de elever som kommer från bakgrunder där man inte talar akademiskt hemma.
- Det gäller både för elever med svensk och utländsk bakgrund.
- Men att ge eleverna möjlighet att tala mer naturvetenskap, och känna ett behov av att tala naturvetenskap, är nödvändigt för alla elever i skolan.

Mål

- tala mer
- tala mer naturvetenskap och teknik
- tala mer naturvetenskap och teknik med varandra

3 faser

- Fas 1: Elevers arbete med NTA-material filmas och analyseras. Resultatet av analysen används för att vidareutveckla undervisningen för att öka elevernas kommunikation
- Fas 2: Materialet från fas 1 används för att skapa utbildningsmaterial att användas inom NTA
- Fas 3: Utbildningsmaterialet utprövas med utbildare. Forskningsartiklar skrivs.

Utbildningspaket

1. Hur får läraren eleverna att tala mer NO/Tk med varandra?
2. Hur ger läraren eleverna ett tydligt syfte för ett moment som skapar ett behov hos eleverna att tala NO/Tk med varandra?
3. Hur ger läraren eleverna tydliga syften för flera moment som skapar ett behov hos eleverna att tala NO/Tk med varandra genom hela uppdraget?
4. Hur kan läraren uppmuntra eleverna att kommunicera när de arbetar i grupp?
5. Hur kan rik teckenväxling användas för att stödja eleverna att tala NO/Tk med varandra?
6. Hur kan läraren se och uppmuntra att eleverna utvecklar ett intresse att kommunicera NO/Tk?

**Att undervisa för att lära
eleverna kommunicera
naturvetenskap och teknik**

- ett underlag för kollegialt lärande

Träff 1

Hur får läraren eleverna att tala mer
naturve

- Vad behöver man tänka på då om vi ska göra det här testet?

21

Syftet med träffarna

”att förstå mer om det man gör i sin undervisning och att kunna mötas och prata om det på ett mer professionellt sätt.

att lärare efter träffarna ska känna att de vet mer om vad som fungerar i undervisningen och inte, när det fungerar och hur det går till när det fungerar.

att de kan använda det de lärt dig för att med små justeringar utveckla sin undervisning.”

Didaktiska modeller i NyTtA

- **Kommunikativa strategier** (vänta in/utvärdera inte/fyll inte i svar/passa vidare/undvik ja/nej)
- **Organiserande syften** (närliggande/övergripande)
- **Momentmodellen** (skilj på syften i en undersökning: hur ska vi göra? vad får vi för resultat?)
- **Rapporteringssyfte och genomförandesyfte** (Vad ska vi berätta efter undersökningen?
Vad ska vi göra?)
- **Teckenväxling** (bild/text/gester/diagram...)
- **Smak för naturvetenskap** (gillar de att delta i nv/tk- aktiviteterna? känner de att de har kunskap, kompetens och tillhörighet?)

Ett exempel

1. Hur får läraren eleverna att tala mer NO/Tk med varandra?
2. Hur ger läraren eleverna ett tydligt syfte för ett moment som skapar ett behov hos eleverna att tala NO/Tk med varandra?
3. Hur ger läraren eleverna tydliga syften för flera moment som skapar ett behov hos eleverna att tala NO/Tk med varandra genom hela uppdraget?
4. Hur kan läraren uppmuntra eleverna att kommunicera när de arbetar i grupp?
5. Hur kan rik teckenväxling användas för att stödja eleverna att tala NO/Tk med varandra?
6. Hur kan läraren se och uppmuntra att eleverna utvecklar ett intresse att kommunicera NO/Tk?

**Att undervisa för att lära
eleverna kommunicera
naturvetenskap och teknik**

- ett underlag för kollegialt lärande

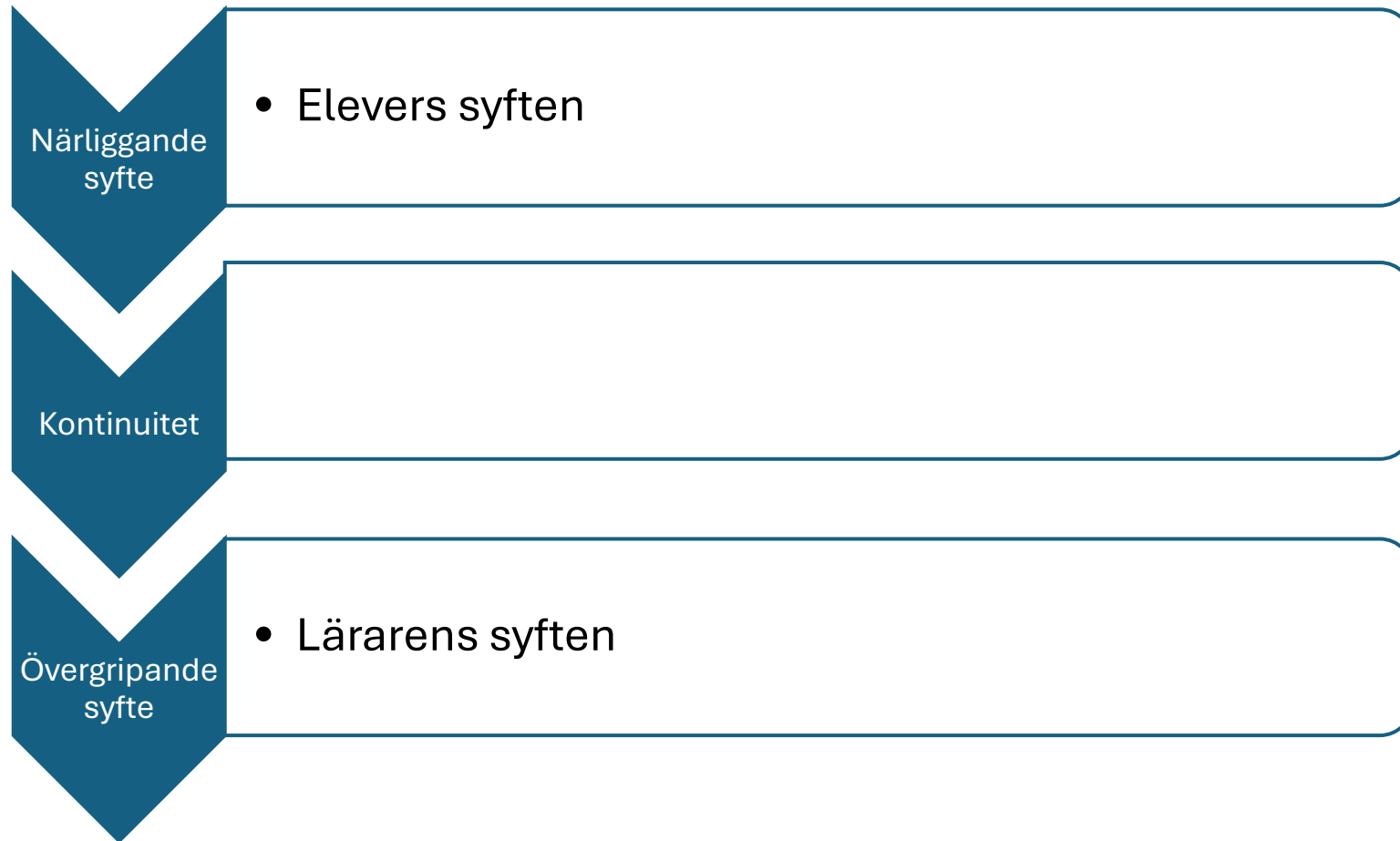

Träff 1

Hur får läraren eleverna att tala mer
naturve

Organiserande syften

Uppdrag med många moment behöver fler syften

Uppdrag med många moment behöver fler syften

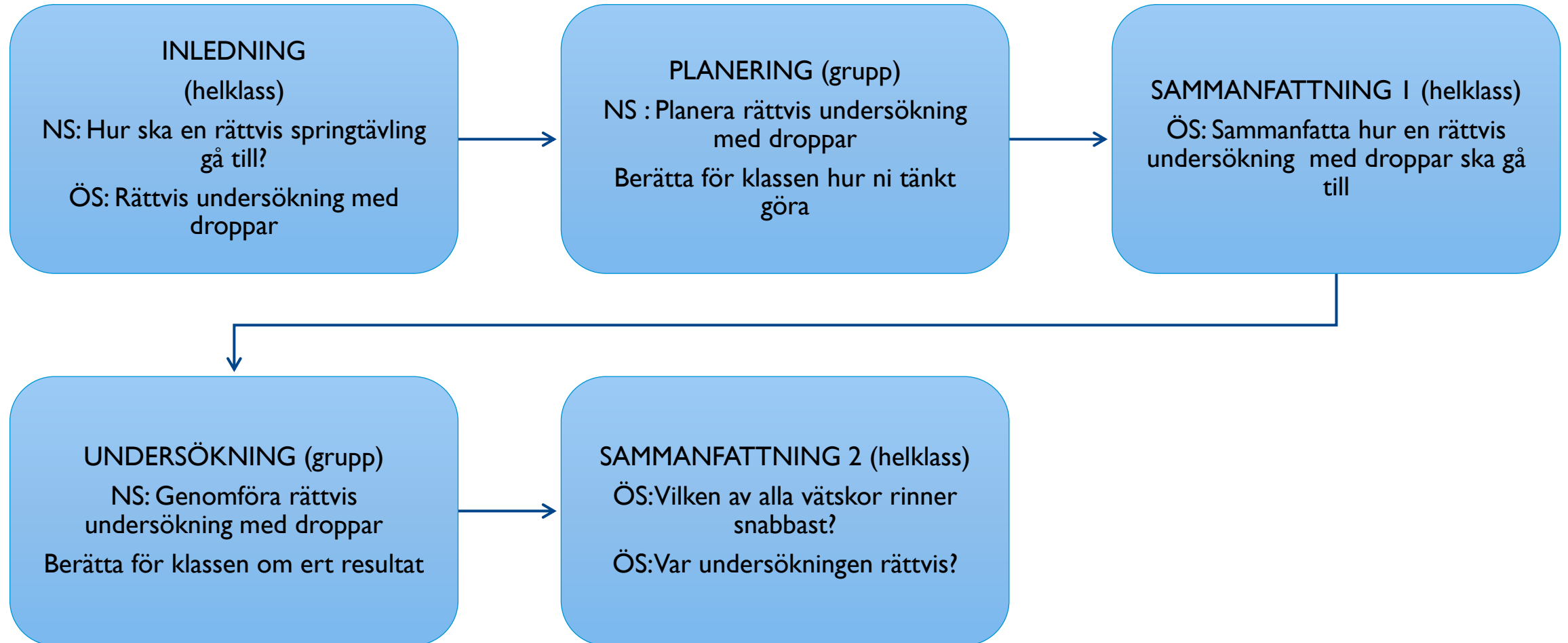
Lära sig göra undersökningar – HUR ska vi göra?

Lära sig vad vi vet i naturvetenskap – VAD betyder resultatet?

Att eleverna vet vad de ska göra betyder INTE att man behöver hålla långa genomgångar utan att man istället gör eleverna delaktiga i planeringen

Momentmodellen

1. Elev 1: Jag tror att vattnet kommer rinna ner snabbare för...
2. Elev 2: **Vi ska prata om hur vi ska göra tävlingen.**
3. Elev 1: Vilket?
4. Elev 2: **Vi ska prata om hur vi ska göra tävlingen.**
5. Elev 1: Vilket?
6. Elev 2: Men tävlingen, dropptävlingen.
7. Elev 1: Exakt, det är vad jag pratar om.
8. Elev 2: Nej du pratar om vem du tror rinner snabbast men vi ska prata om hur vi ska göra tävlingen. **Hur vi ska göra det rättvist och inte orättvist**

Sammanfattning

Kommunikationen i klassrummet ökade och förbättrades:

- när läraren i helklass använde kommunikativa verktyg, t.ex. utredande frågor, kommunikativa passningar, vänta in och att inte fylla i elevernas svar
- när uppdraget började i elevernas erfarenheter,
- när eleverna förstod vad de skulle göra och kunde avgöra när de var klara med uppgiften
- när elevgrupperna visste hur de skulle presentera sitt resultat i helklass
- när elevgrupperna hade olika saker att presentera för varandra
- när lärare och elever teckenväxlade mellan tal, skrift, bilder och gester

Erfarenheter från träffar i Nacka

Om formen för träffarna

- Skolledare ger förutsättningar
- 75-120 min/träff, 3 träffar/termin
- Utbildaren kommer till lärarna
- Vi ser filmen tillsammans på plats
- Lärarhandledningen delas ut efter varje träff

Om innehållet

- Lärare uppskattar att träffas och få prata undervisning
- Lärare känner igen sig i de utmaningar/dilemman som behandlas i filmerna
- Diskussionen ramas in/stramas upp av filmens innehåll
- Lärarhandledningen blir en sammanfattning man kan läsa efter träffen
- NTA-teman ger goda förutsättningar att arbeta med träffarnas innehåll
- Bra tillfälle för olika stadier att träffas och utbyta erfarenheter

Utmaningar med träffarna

Om filmerna:

Villkoren för filmningen behöver förklaras (varför klasserna ser små ut)

Samtal i helklass om elevers erfarenheter tar tid, men är viktigt

Om träffarna:

Behövs diskussionsfrågor eller fungerar det att låta gruppen prata fritt?

Lärares arbetsvillkor. Vad kan tas bort om det här ska kunna prövas?

- Vad ser du för möjligheter/utmaningar med att använda materialet i din verksamhet?
- Hur kan en kompetensutveckling organiseras utan att det blir en börda för lärare?
- Hur kan man öka intresset för att prova de didaktiska modellerna i sin undervisning?

Tack för din uppmärksamhet
och lycka till!

pilr@nacka.se

070-431 88 79

carl-magnus.nilsson@edu.stockholm.se